

Pleidooi voor grootschalig testen op Kingspan Fire Seminar

Brandveilige gevels: feit of fictie?

Op 20 september vond in Enschede het Fire Seminar over brandveilige gevels plaats. Thema: 'Brandveilige gevels: feit of fictie?' Vier experts uit de branche gaven hun mening, onder leiding van dagvoorzitter Frénk van der Linden. Zijn motto voor de dag: 'Laten we samen buiten de box denken'. Namens Kingspan gaf Roy Weghorst een lezing over het belang van grootschalige systeemtesten: "We hebben bij een gevel te maken met systeemgedrag in plaats van materiaalgedrag."

Daan Jansen, Senior Fire Safety Consultant bij Royal HaskoningDHV, ging in de Risk Factory in Enschede als eerste spreker van de dag in op de grenzen van de regelgeving rond brandveilige gevels. Als kickstart kreeg Jansens lezing - 'De huidige handicap van de Nederlandse regelgeving' - een stelling mee van dagvoorzitter Frénk van der Linden: 'De regelgeving in Nederland inzake brandveiligheid van gebouwen is goed geregeld'. Het aanwezige publiek kon met een groene of een rode kaart aangeven wat men van die stelling vond. Rood overheerste, bij deze stelling van Van der Linden.

Ruimte voor interpretatie

Jansen stelde dat het bouwbesluit een mooi pakket regels is als het gaat om de brandveiligheid van gevels: "Het bouwbesluit biedt vrijheid en die vrijheid uit zich in diversiteit in gevels." Er zijn echter ook veel vraagtekens rond de regels, aldus Jansen: "De regels bieden ruimte voor interpretatiemogelijkheden. Moet dat niet strikter?" - een gevoel dat in de branche sterk leeft sinds de brand in de Londense Grenfell-toren, aldus Jansen.

Als oorzaak voor de speelruimte in de regelgeving noemde Jansen onder andere de invloed van belangengroepen: "Dat zorgt voor een spagaat in de regelgeving: concepten worden afgezwakt. Dat leidt ertoe, dat we keuzes maken waarvan we weten: 'Dat kan beter'. Daarnaast hebben we ook niet altijd vat of invloed op de brandveiligheid van gevels, bijvoorbeeld als het gaat om de staat van onderhoud of de bereikbaarheid voor de brandweer."

"Ik verwacht van de toekomst dat we kritischer worden en meer gaan testen – groter en vaker, maar vooral integraler."
Daan Jansen, Senior Fire Safety Consultant, Royal HaskoningDHV.

Integraler testen en kennis delen

Verwijzend naar de Room Corner Test, stelde Jansen dat certificering niet heilig is: "Ik ben sceptisch. De branche innoveert, nieuwe eisen en certificeringen worden getoetst aan een oude norm. Ik verwacht van de toekomst dat we kritischer worden en meer gaan testen – groter en vaker, maar vooral integraler. Dat betekent dus ook dat we meer gaan certificeren. En we moeten kennis delen: de kleinste details, daar gaat het om bij brandveiligheid."

Brandveiligheid in de praktijk: niet aantoonbaar

Een in het publiek aanwezige architect stelde op het Kingspanseminar dat de brandveiligheid van gevels een spel is van kosten en innovaties: "De regelgeving is verouderd." Daarnaast zijn er, aldus een tweede seminarbezoeker, veel variabelen en zijn bij de samengestelde gevel veel fabrikanten betrokken: "Dat maakt brandveiligheid in de praktijk niet aantoonbaar." Jansen repliceerde: "Dat klopt, maar alles testen is onhaalbaar en onbetaalbaar."

Frénk van der Linden haalde schrijver Willem Elsschot aan om het probleem samen te vatten: "'Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren'. Met andere woorden: is de brandveiligheid van gevels wel goed te regelen?" Volgens Jansen wel, met gebruik van common sense. Maar ook hij erkende: "Er is helaas een gat tussen wat we weten en de praktijk."

Brandklasse voor de gevel in zijn geheel

De tweede spreker van het Kingspan Fire Seminar was Rudolf van Mierlo, Adviseur Brandveiligheid bij DGMR. Zijn lezing luidde: 'Risico's van nu en in de toekomst'. De stelling die dagvoorzitter Van der Linden aan Van Mierlo's lezing koppelde, was: "De SBI (Single Burning Item) test is een goede methode om de brandveiligheid van de meeste gevels te beoordelen." De zaal reageerde nagenoeg eensgezind, met bijna uitsluitende rode kaarten.

"De Single Burning Item Methode is grove filter die vaak nuttige informatie levert, maar lang niet altijd."
Rudolf van Mierlo, Adviseur Brandveiligheid, DGMR.

Van Mierlo gebruikte de stelling om te provoceren: "Een brandende prullenbak in de hoek van de kamer is vaak niet representatief voor een gevelbrand. De End Use, de uiteindelijke combinatie van materialen en hun wijze van aanbrengen in de praktijk, bepaalt de veiligheid. De brandklasse van de gevel zou dus in zijn geheel beoordeeld moeten worden en niet op basis van de afzonderlijke componenten. De praktijk is echter dat we bij het testen en certificeren met de afzonderlijke componenten werken. Ik pleit ervoor om de brandveiligheid van gevels te bekijken als een risico in de context van de brandveiligheid van het hele gebouw. "

Van Mierlo deed daarom een dringende oproep aan architectenbureaus en toezichthouders: "Doe iets aan scholing, school bij. Je kunt bij gevels heel snel heel ver van de wettelijke brandveiligheid af zijn."

Testen op volle schaal is zinvol

Volgens Van Mierlo is na de brand in Londen in de branche een groot gevoel van urgentie ontstaan: "Daar komt bij dat we in nieuwe gebouwen werken met andere, nieuwe gevelmaterialen - die brengen vaak meer risico's met zich mee dan de traditionele steenachtige constructies."

Zijn de huidige testen representatief? Voor gevels vaak niet, aldus Van Mierlo: "De vraag is: hoeveel wil je investeren om de resterende risico's te elimineren? Dat is een politiekmaatschappelijke beslissing en de grens is arbitrair."

Is groter testen dan een oplossing? Ja, stelde Van Mierlo: "Testen op grote schaal is zinvol: verschillende toepassingen zorgen voor uiteenlopend brandgedrag dat niet altijd in de kleinere wettelijke testmethoden tot uiting komt. De spouw kan gevaarlijk zijn, net als de aansluiting van de gevel op de vloeren."

Biedt de Wet Kwaliteitsborging soelaas?

En de toekomst? Volgens Van Mierlo staan de branche hogere eisen te wachten voor de gebouwen met de hoogste risico's. Waarbij hij als kanttekening plaatste, dat nieuwe risico's op de loer liggen: "De invulling van de regelgeving is altijd een afweging tussen veiligheid en kosten - en de vraag is of de private partijen hier goed mee om kunnen gaan."

Biedt de Wet Kwaliteitsborging dan geen soelaas, wilde een gast uit het publiek weten. Van Mierlo: "In zijn huidige vorm gaat de wet niet opleveren wat we willen, want mensen gaan de randjes opzoeken en het beoordelen van de kwaliteit wordt betaald door de te beoordelen partij. Dat is niet goed."

Brandweer onderdeel van brandveiligheidsconcept

Als derde gastspreker had Kingspan de Engelsman Merlyn Forrer uitgenodigd, Fire Protection Manager bij de Greater Manchester Fire & Rescue Service. Forrer ging in zijn lezing in op de urgentie van brandpreventie. Forrer gaf de aanwezigen een introductie in de geschiedenis van de Engelse wetgeving op gebied van brandveiligheid, besprak de problemen rond aluminium composiet met een polyethyleen kern (ACM PE) en brak, met Grenfell in het achterhoofd, een lans voor grootschalig testen.

Als stelling bij Forrers lezing poneerde Frénk van der Linden: "De inzet van de brandweer moet deel worden van het brandveiligheidsconcept van een gebouw." Die stelling leidde tot gemengde gevoelens in de zaal.

Bijna de helft van de aanwezigen stak een groene kaart op, een kleine meerderheid wees de stelling echter af.

Heftig en zwaar: de BS8414

Merlyn Forrer ging uitgebreid in op de geschiedenis van de Engelse wetgeving op gebied van brandveiligheid - van de regelgeving uit 1135 en 1212 na de 'Great Fire of Londen' tot aan de basis van de huidige regelgeving in 1965. Ook de Fire Note 9 (test van gevelbekleding) uit 1999 bracht Forrer ter sprake, evenals de BCA18 Building Contoll Alliance 18 en de volgens Forrer heftigste en zwaarste test ter wereld momenteel: de BS8414.

Forrer: "Low Density Polyethylene is brandbaar. Één kilogram PE staat energetisch gelijk aan één liter benzine. Dit moet uit de markt gehaald worden en dat vereist een goede discussie over de problematiek met deze panelen."

"Een brand is dynamisch en het resultaat van de interactie van producten. Kijk naar de Grenfell-toren, met zijn extreem hoge temperaturen. Dit mag niet meer gebeuren. Ik pleit voor full scale testing."
Merlyn Forrer, Fire Protection Manager, Greater Manchester Fire & Rescue Service.

Net als Van Mierlo onderstreepte Forrer de dynamiek van branden in de praktijk: "Een brand is dynamisch en een interactie van producten. De regelgeving moet veranderen, dit mag niet meer gebeuren. Ik pleit voor full scale testing. En: ACM PE, weg ermee." Daarnaast gaf hij aan dat de reguliere niet brandvertragend uitgevoerde "High Pressure Laminaten (HPL) als een nieuw issue in de markt te bezien zijn.

Systeemgedrag in plaats van materiaalgedrag

Roy Weghorst, Head of Regulatory Affairs – Fire van Kingspan, sloot de lezingenreeks af met een pleidooi voor grootschalig testen. Aanhakend op de voordracht van Merlyn Forrer, verwees Weghorst naar de verschillen met Engeland: "Nederland kiest voor Single Burning Item (SBI), Engeland voor grootschalig testen. Maar wat zegt een kwalificatie van een materiaal met B klasse nou helemaal? Kort samengevat: het geteste product levert een geringe bijdrage aan de branduitbreiding. Meer zegt het niet. Klasse B doet geen uitspraak over End Use aan de gevel. Maar we hebben aan de gevel wel te maken met systeemgedrag, in plaats van materiaalgedrag."

Performancebased systeemtesten

Roy Weghorst pleitte voor performance based systeemtesten: "Daarin kun je diverse scenario's testen. En voor afwijkingen maak je gebruik van Extended Applications." Als voorbeeld droeg Weghorst een medium scale test aan die Kingspan in 2016 uitvoerde in Frankrijk voor Extended Applications van de grootschalige Franse geveltest LEPIR2 met 12 verschillende gevelbekledingsvarianten.

Weghorsts aanbevelingen voor Nederland: "Laten we overstappen op large scale testing in plaats van SBI op elk materiaal. Laten we goed nadenken over ExAps en deze goed beschrijven. Dat levert empirische bewijslast. Europa is momenteel bezig met het opstellen van een geharmoniseerde testnorm voor grootschalig systeemtesten van gevels. Bij de Europese harmonisatie is het belangrijk om ook goed na te denken over ExAp: dit moet echt mee genomen worden! En tenslotte: we hebben behoefte aan goede handhaving."

"Laten we overstappen op realistischere grootschalige systeemtesten in plaats van een systeem samengesteld op basis van SBI testen van de componenten van een systeem."
Roy Weghorst, Head of Regulatory Affairs – Fire, Kingspan.

Wat wil je weten?

In de afsluitende discussie met de zaal had Frénk van der Linden allereerst een vraag aan alle vier sprekers: "Wat weten jullie niet en wat wil je weten?" Rudolf van Mierlo vroeg zich af hoe de branche testresultaten kan opschalen: "Dat kan een goede en toch vrij goedkope optie zijn en wordt in circa tien jaar realiteit." Daan Jansen sloot zich daarbij aan en stelde: "Het detail telt. Brandveilig detailleren, hoe het werkt in de praktijk weten we niet."

Van Mierlo vroeg zich af of de BS8414 een goede representatie gaf van de risico's voor hoge gebouwen: "Een test is en blijft een model van de werkelijkheid." Merlyn Forrer repliceerde met de constatering dat de BS8414 inmiddels negentien jaar bestaat en er tot Grenfell in het Verenigd Koninkrijk nooit een grote brand was: "Het is een redelijke test, waarvoor het niet eenvoudig is te slagen. Wel zijn verbeteringen mogelijk." Daarnaast stelde hij dat er sinds de BS8414 geen gegevens bekend zijn van een geëscaleerde gevelbrand bij een systeem dat onderworpen was aan een grootschalige test. "Dit zegt niet alles, maar wel veel," aldus Forrer.

Maak het duidelijker!

Frénk van der Linden informeerde ook naar dilemma's in de branche. Van Mierlo opperde dat een probleem schuilt in het specifieker en dus ingewikkelder maken van de eisen, terwijl veel mensen de huidige regelgeving al niet snappen: "Complexer maken van de eisen helpt dan niet." Forrer constateerde aansluitend dat in de regelgeving ook hiaten zitten. Volgens Roy Weghorst gaat het bij een aantal van die hiaten meer over onduidelijkheid in de regelgeving dan echte hiaten: "Dus: maak het duidelijker, schrijf een toelichting!"

Wake up call

Daan Jansen noemde niet alleen de regelgeving moeilijk, maar constateerde ook een kennisgat: "Je hebt hier op het gebied van brandveiligheid in de praktijk geen structurele integratie in de opleiding voor, anders dan in Engeland. Dat proberen we nu al twintig jaar van de grond te krijgen."

Vraag de testrapporten op

Roy Weghorst onderstreepte tijdens de discussie dat Kingspan streeft naar transparantie: "Rapporten van de Engelse grootschalige geveltesten volgens BS8414, gehaald en gefaald, kun je gewoon inzien. Dat maakt helder wat werkt en wat niet." Rudolf van Mierlo deed aansluitend een oproep aan de adviseurs in de branche: "Vraag het testrapport op bij de fabrikant. Wil die je dat niet geven? Kies een ander product!"

Ook een Fire Seminar bijwonen?

Op **26 september 2019** wordt de 8e editie van het Fire Seminar georganiseerd. Bent u brandexpert, brandweerman/-vrouw, verzekeraar, gebouwbeheerder of adviseur brandveiligheid en wilt u er de volgende keer ook bij zijn? Meld u dan gerust aan via het [aanmeldformulier](#). Wij houden u op de hoogte.

Meer weten over het Fire Seminar? Kijk op www.fireseminar.nl.